Ч. 178 (11.146). Львів, пятниця 12. серпня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Поранена країна.

Львів, 11. серпня 1927.

Новий адміністраційний поділ Чехословаччини найважче відбивається на Закарпатській Україні. Країна, яку на протязі довгої історичної доби ранили ненаситні сусіди, знову одержала досить болючий удар, тим разом від славянських братів. Правда, в порівнанні з дійсністю, з фактичним станом річей, найновіший експеримент Праги може і не є такий різко маркантний, однак в порівнанні з **правним** становищем, з умовами і чеськими зобовязаннями є це наглядне насилля.

Закон з 1. липня 1927 зніс окремі права Закарпатської України, забезпечені пітсбурською умовою з проф. Масариком; сенжерменським договором, права обняті опісля у відношенні до Закарпатської України конституцією чехословацької республики. Згаданими умовами й основним конституційним законом Закарпатській Україні (офіційно прозваній „Підкарпатською Русю“) забезпечено широку територіяльну автономію. І справді довгий час вдержувалися автономічні сподіванки, не зважаючи на те, що ще в 1919 р. роздерто живий одноцілий організм Закарпаття, інкорпоруючи „тимчасово“ українську Пряшівщину по річку Уг до Словаччини.

Не дасться заперечити, що з усіх займанщиків українських земель Чехословаччина поводилась ще найбільше ліберально. Не дасться заперечити й те, що вона в початках досить багато добра зробила для цеї знесиленої, політично й культурно обезображеної країни. Особливо в часах пробування при владі чеських соціял-демократів були вигляди на привернення пораненій країні її сутнього вигляду і змісту та здійснення автономії, хоч би і пізніше. Бож центральна влада обстоювала становище, що українське населення на Закарпатті треба зпершу підготовити до автономії. Правда, вже в самих початках завдяки „ліберальности“ Праги Закарпаття обсіли всякі чорні ворони: російські еміґранти — від крайної чорної сотні до ес-ерів включно та галицькі москвофіли, які почали баламутити українське населення „обєдинительними“ ідеями, одначе всі познаки вказували, що народ скоро і без більших потрясень перейде цю хворобливу метушню. У т. зв. „язиковім питанні“ влада виявила свою „незаінтересованість“, навіть виявляла деяке вдоволення, що зледащіла, обмадярена інтелігенція вдарилась в язикову мишофраківку. Тим чином відтягалося населення від насущних питань політичних, економічних і культурних. Нещасний „язиковий вопрос“ чорною хмарою наляг на поранену країну.

Язикова мотилиця, не лише толерована, але й спомагана владою при критії „незаінтересованости“ в сутінок відсувала актуальні життєві проблеми Закарпаття. Під поверхнею нібито обновлюваного життя заношувалися майже середновічні відносини. Визиск, нужда і злидні далі держали в міцних кліщах нещасне населення. Під економічним оглядом закарпатське населення найшлося в глухому куті, в безвихідному становищі. Бо коли в передвоєнних часах гірське населення мало вихід за заробітками на родючі доли Мадярщини, коли Закарпаття могло збувати свої витвори і плоди (дерево, виноград і вино) чи то в Мадярщині, чи в Галичині, то тепер, стиснене з усіх боків новими кордонами, воно почало задихатися. Єдиний шлях на захід, в Чехословаччину, страшенне довгий і коштовний, а зрештою Чехія не потребує продуктів Закарпаття, спроваджуючи їх з ближчої Словаччини. Не диво, що в таких умовинах комуністична пропаґанда найшла легкий доступ до знуждованих мас. Бо, правду кажучи, комуністи поставили рубом не лише соціяльне, але й національне питання, випереджуючи під тим оглядом навіть нечисленну народницьку інтеліґенцію. Закарпатський комунізм не є свідомий; є він тільки протестом проти злиднів, проти економічного занепаду, проти інтеліґентської мотилиці. Але цей протест насторожив владу, яка по старим традиціям пануючих розтягнула ще більшу „опіку“ над населенням у формі гострого поліційного режіму.

Невдоволення населення з чеського режіму на Закарпатті робило його все більш „недозрілим“ в очах влади, нездатним до самоуправи, суперечної з чеськими інтересами.

Як довго були вигляди, що правно-державне становище Наддніпрянщини й Наддністрянщини уложиться інакше, так довго чехи ліберально поводились на Закарпатті. З початку навіть говорилося про тимчасовий територіяльний **депозит.** Опісля теоретично заіснувала **автономічна** доба по лінії згаданих уже умов. Але з хвилею некорисного для української самостійної державности повороту, полиняли автономічні сподіванки Закарпаття. Воно стало пляшкою, зверненою отвором тільки в бік ЧСР., яку від кількох літ постійно наповнюють чехи своїм власним змістом, не оглядаючись на волю і бажання населення. З приходом до влади чеських аграріїв наступила в житті українського Закарпаття третя доба, доба кольоніяльної політики. „Тимчасове“ відірвання Пряшівщини фактично запетрифіковано. Навіть більше! Від часу до часу поновлюється спроби відірвати ще Ужгородщину та включити її в склад Словаччини. На території Закарпаття заведено гострий поліцейський режім з усіми відмінами „опіки“ й провокації. Одночасно почалося насаджування чеських урядовців з рівнобіжним звільнюванням українців. Єдине добро: українське шкільництво, здобуток початкового ліберального чеського режіму почато ліквідувати, а щонайменше обезцінювати його. Останні роки позначилися розбудовою чеського шкільництва на закарпатській території при допомозі жидів, які — зберігаючи вірність мадярській „батьківщині“ — одночасно проявляють і чеський „патріотизм“, домагаючись всюди чеської школи. Економічно Закарпаття не зробило ніяких поступів, а політично його здеморалізовано при допомозі чеських політичних партій, які тут потворили свої філії.

До такого поранення цеї нещасної країни багато причинилася здеморалізована, безоблична, мадярсько-москвофільська інтеліґенція, яка стала на службу тій частині чехів, що шляхом денаціоналізаційно-культуртреґерської політики постановили поширити свою „національну“ територію.

Так обезображене Закарпаття „не дозріло“ до автономії, але зате „дозріло“ до нового „кантонального“ устрою, в якому повнота влади переходить в руки чеської бюрократії і поліції. Для прикриття безконтрольного поліцейського режіму Закарпатська Україна в поменшених границях (без Пряшівщини) одержить краеву репрезентацію для місцевої адміністрації (в справах шкільних і релігійних), зложену з 18-ти членів. Але в тому „кантональному соймі“ буде тільки третина (шість) виборних членів. Місце ґубернатора займе краєвий президент, відповідальний перед міністром внутрішніх справ.

Ось так в короткі виглядає празька „автономія“ для Закарпаття. Є це дальша експериментація на живому організмі, дальша наруга над святочними умовами, дальша відплата за добровільне приєднання до Чехословаччини.

Однак несправедливо булоб усю вину за таку „автономію“ складати на чехів. Ще більше винна тут закарпатська інтеліґенція, зледащіла, вигідна, відірвана від народу, „аристократична“, незвязана з великою українською нацією, її минулим і сучасним, її культурою і змаганнями, ослимачіла, ласа на чужу ласку, нездатна до протиставлення і боротьби за права народу.

Ужгородська **„Наша Земля“**, розглядаючи новий „подарунок“ для Закарпатської України, пише:

„Ми не самі! За нами стоїть великий 40-міліоновий український нарід, котрий врешті **впімнеться й за** нас“.

Без сумніву, що український нарід не забуде цеї страждениої, пораненої країни, але перш усього молода інтеліґенція Закарпаття, яка вже організується під проводом відомого поета В. Ґренджи-Донського, повинна сама якнайскорше стати до боротьби за права своєї країни.

Розбудова нації.

(Продовження.)

Нормальний розріст Нації не може не відбитись і на стані нашої цивілізації. Багато чинників складається на успіх і швидкість її поступу. Але треба мужніх зусиль, щоби ті чинники мали відповідні обставини і слушні умови для свого ділання. До культурного рала ще треба воєвничого меча. Без цих двох наші степи не булиб розорані українськими уходниками й на довго залишились би в руках кочовників. Щоби нині наші культурні сили перестали бути погноєм для інших, мусимо розчистити перед ними шлях з під уламків чужих, наїздницьких культур, а рівно уневажнити серед чужинців брехню і наклепи наших ворогів про нашу некультурність. Мусимо зрештою самі вийти із закамарків провінціялізму і поставити силою духа і правом меча наш духовий доробок на належне місце в скарбниці цивілізованих народів. Лише в той спосіб дальша Розбудова Нації може мати тривкий підмурок і вигляди на майбутнє.

Але сотворенням своєї Держави і здобуттям справжньої самостійности і почесного місця в колі вільних і культурних народів не обмежується Розбудова Нації. Це лише один з етапів її. Треба ще щоби цілий національний організм знайшовся в умовах сприятливих для дальшого розросту його, щоби йому не бракувало волі руху, ані жадного органу чи складової частини, в дану історичну хвилю і серед певних обставин потрібних для повноти його життєвих функцій. В процесі борні збуджуються приспані сили, вони ростуть від сили спротиву. Раз розбурхані вони запрагнуть труду, вимагатимуть вжитку, приложення їх. Без того труду і нової боротьби вони мали би занепасти, а живі сили як і жива істота, на такий занепад не годяться. До тогож життя твориться з самого себе, процес розвою, здійснення якоїсь життєвої задачі родить нові дальші задачі, як ріст одної галузі веде до появи нових численних паростків. Отже чи ми хочемо того чи ні, покликані до життя сили Нації, доконані задачі, здобуті можливости потягнуть за собою нові задачі, вкажуть нові мети, створять нові можливости і родять нові трудноші для поборення. Отже викликаючи сі сили, мусимо згори здати собі справу на що йдемо, ставлючи наші вимоги до життя нині, мусимо подумати, які будуть наші прямування завтра. Інакше наші змагання будуть сліпі, рухи непевні і випадкові, а наслідки нікчемні.

Межі нашого національного тіла і нашого духа ще далеко не означені. Зрештою вони можуть бути означені лише тоді, коли дійдуть краю свого розросту, коли вичерпають всі заложені в них можливости. Від тоді мусить початись їх підупад, відступ, смерть або переродження. Як той маятник, що не упадає лише доти, доки має розгін і поступає, так і живий організм не занепадає лише доти, доки росте і розвивається.

Де точні межі нашої Нації і який її етнічний зміст, ми того не знаємо і ніхто того не годен сказати. Тому що маємо до діла з вічно мінливою катеґорією життя, яке годі убрати в береги а не з теоретично означеним незмінним поняттям. Одно ми знаєм, що наша Нація перебуває в періоді кольонізаційного напруження і в стані внутрішньої кристалізації. Прикладати нині до неї догму етнографічних границь чи расового походження або релігійної приналежности, було би злочином, як було би злочином заковувати ногу дитини в залізний черевик. Як в першім, так і вдругім випадку цей вчинок підбивав би розвій молодого організму і чинив би йому превелику шкоду. Адже нація як та масна пляма розлазиться вшир доти, доки в неї вистарчить снаги. Вона творить своє тіло із різнокровних, різномастних етнічних складників. Чи скажуть, що часи тих процесів минули? Дарма! біольоґічні закони життя не знають принципів демократизму чи поступовости. Залежить від нас, від нашої снаги, від потенції нашого народу чи Передкавказзя буде україн-

ським чи ні, або чи Крим буде органічною частиною України чи лише її географічним придатком. Залежить від нас, чи наші міста залишаться московсько-польсько-жидівськими факторіями чи стануть українськими, чи наші „національні меншости" стануть інтегральною частиною Нації, чи переймуться нашим національним духом, ідеалами і змаганнями, чи будуть на нашій землі експозитурою ворожих нам зовнішніх сил. Адже могла Англія мати жида (Діразелі) що став ідеольогом і втіленням британського імперіялізму, а агерманізовані колись міста поробилисць чеськими. Розбудова Нації не може піти нормально, коли ми згори поставим за тісні географічні і расові рямці. Натомісць відкинувши їх, не вважаючи на гвалт кастратів і страхопудів, відкриємо далекі перспективи для розросту Нації і дамо вихід тій великій біольогічній силі і тому ідейному напруженню, що зростають в лоні Нації.

До нині ми були невільниками, засобом для других, іграшкою, а не творцями і акторами історії. Але зрештою було так не завжди, лише останні віки. І наші історики нам скажуть, що були часи, коли щит Олега красувався на воротях Царгороду. Чи-ж ті, що візьмуться до Розбудови Нації, виберуть цю першу ганебну можливість, а не другу? В тім разі вони показали би себе негідними ні своїх предків, ні нашої доби, ні взятого на себе тягару. Протягом часу між славною минувшиною і поганою сучасністю наші сусіди розрослись на наш кошт. Вони тисли на наші тогочасні межі, вони втягали нас в сферу своїх впливів, вони запрягали нас до свого державного воза. І то для того, що ми спіхліли, що стали рабами духом. Інакше при нашій чисельности того-б ніколи не сталося. Але ця ганьба кінчається, бо ми вже не в стані носити ярмо. До того-ж ми спостерігаєм, що по мірі того, як наші сили зростають і то так блискавично, снага наших сусідів занепадає. Росія, що взялася була ліпити із ста двадцяти етнічних одиниць єдину націю підорвалась і нині головніші, здібніші, культурніші елементи від неї відпадають. Зостаються при ній калмуки та буряти, невелике придбання, скорше небезпечна домішка для сучасної культурної нації. Ся домішка коли лише втримається при московськім народі, ще більше знизить рівень його цивілізації, яка досі так широко користала з наших ресурсів і живилась нашими силами. Асиміляційна потенція поляків не лише геть чисто занепала але й зродила відпорну силу в нас. Наступ польськости на наші степи припинився, зараз, особливо по війні іде відібрання наших міст з рук польських, із під польської культурної влади. Румуни нам ніколи страшні не були і певно не будуть.

Хто-ж є найсильніший біольогічно, чисельно і культурно на Сході Европи? При тім не будем уважати на розріст Росії в Азії. Адже Московщина стала великодержавою не після завойовання Сибіру, лише після підбою України. До того-ж недвозначно орієнтуючись на Азію, вона свідомо ухиляється від Европи. Отже не Московщина і не виснажена Польща можуть від тепер здобути і втримати геґемонію на Сході Европи. Чи то-ж так неймовірно, що власне Україна, вигідно положена під зглядом стратеґічним, потужна економічно, сильна своїми европейськими традиціями, може сповнити цю місію, коли спроможеться сконсолідувати себе внутрішньо? Ми гадаєм, що це вельми можливо! В кожнім разі ті сміливі, відважні, що візьмуться за Розбудову Нації не мусять поділяти думок наших самокастратів і згори відпекуватись наміру прибити український Тризуб, коли не на воротях Царгороду, то на Кремлівських стінах. Хто не хоче загибати в трясовині, той мусить мати сили не лише на те, щоби видряпатись з болота, але також здужати відійти від него як найдалі. Інакше він знову буде затягнений в надри трясовини.

Сі наші міркування і твердження, хоч як льоґічні а головно згідні з тенденціями життя і сучасної дійсности, вжахнуть страхопудів і поступовців, сильних обережністю і прінціпами, але слабих духом. Тільки люди сильні спроможні виснувати для себе із скрути і трудноців нові прінціпи моралі і етики, як їх виснували давні римляни чи британські громадяни наших днів, творячи світові концепції *пакс романа і пакс бріганніка* і переводячи їх в життя, кволі-ж упадають під їх тягарем.

Наші думки підказані нам не буйною фантазією, ба навіть не надміром сил, що вуртують в нашій Нації, але скорше неминучою конечністю. Нам здається, що може і не знайтись місця для двох великодержавних ідей на просторони між Білим і Чорним морем. За те говорить характер того пляцдарму, де положені Київ і Москва. І не дурно Московщина віддавна пхалась на Україну. І далеко не є безглуздою непримиримість російських імперіялістів, коли вони не хотять погодитись з нашою самостійністю. Інстинктом і кровю предчувають вони в тім погибіль і небезпеку для власного існування, як нації і державн. Їхні арґументи проти нашої державности є льоґічними підставами для нашого наступу на північ.

Можливо, що зверхність Москви над Київом може бути усунена лише перемогою Київа над Москвою. Себто наша державність, саме наше національне буття залежить від того, чи спроможемось ми приборкати Москву, запрягти її до нашого державного воза. І наш похід на північ можливо вже став підготовлюватись від того дня, коли перший українофіл чи хлопоман забажав мати свою літературу „для домашнього вжитку", відрубну від московської. Хто сказав „а", мусить сказати „б". Як ті анґлійці, що на початку загніздилися лише на узбережжю Індійського океану і не бажали початково нічого, як тільки вигідно торгувати, згодом силою річей були змушені завойовувати цілу Індію, що загрожувала їхнім факторіям, і пхатись все далі аж до Персії, Туркестану і Китаю, щоби втриматись при морі, так і Україна, дуже правдоподібно,щойно зміцнивши свою Державу на берегах Чорного моря, буде приневолена для охорони своєї полтичної незалежности йти на Москву і чинити підбой, як то вона робила з інших мотивів в 5—11 віках.

(Докінчення буде.)

Інж. Дмитро Андрієвський.

За виховання наших дітей.

З відозви української захоронки в Поморянах до української еміграції в Америці.

З уваги на пекучу потребу якнайбільшого поширення українських захоронок у нашім краю, подаємо важніші місця з характеристичної відозви поморянського захоронкового комітету, висланої ще перед кількома роками до Америки. — *Ред.*

Розваживши причини упадку української державности, прийшли ми до переконання, що головним недомаганням в будові нашої Держави була недостача морально-національних основ. З болем серця мусимо признатися до головної вини сучасного покоління, виставляючи попередньому поколінню свідоцтво педагогічного занедбання. Занедбано дати нам здорові морально-національні основи, а через те, кинено нас на поталу страшній неволі. Щоби знова не попасти нам в те саме лихо, а врятувати молоде покоління перед жорстокою неволею, піднялись ми найпершої праці: підготування молодого покоління до незалежної будучности.

Для тої мети заложили ми взірцеву захоронку в Поморянах.

Ми зробили перший крок і змагаємо до того, щоб наша діточа інституція відіграла свою національну місію. А це станеться тоді, коли при взірцевій захоронці в Поморянах покличемо до життя постійний фребліївський курс. У такій інституції зберуться всі найвизначніші сили, які розпічнуть творчу працю над сотворенням своєрідного виховання наших дітей.

Тут будуть вишколюватись також учительські сили, які перейнявшись духом нашої інституції, рознесуть його по всіх інших захоронках у Галичині. І це є шлях, яким розійдуться здобутки нашої інституції між молодим поколінням. Захоронка в Поморянах має покищо вартість льокальну, але поширення її вартости є конечне, бо вона буде основою будови захоронок у нашім краю.

Богато є захоронок у Галичині, одначе бракує нам саме взірцевої захоронки із постійним фребліївським курсом. Наші учительки мусять вишколюватися в чужій інституції, субвенціонованій державою. Недостача такої своєрідної інституції шкідливо відбивається на нашій народній педаґоґії. Замість розвою національного духа — бачимо його упадок. Причиною, чому у нас нема такої інституції, є недостача фінансової піддержки. Поморянська захоронка надається на центральну діточу інституцію, бо вже має взірцеве уладження: має відповідне приміщення і взірцеві учительські сили, а що найважніше: щедрих фундаторів, які приступили до її основання тисячкою долярів. Очевидно, що на ведення плянової установи, в якій моглиб вишколюватись учительські сили, що відтак будуть працювати над молодим поколінням нашого народу, треба великих фондів. Ми хо-

---

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ.

Свято Святої Гори.

Від стації Тухлі на гору Маківку сім кільометрів ходу. То вузькою доріжкою, то гірською стежиною, то плаями, то полонинами. Довгий вуж людей розтягнувся зараз за Тухлею і чим далі в гору, тим більше розтягається.

Ціль: Гора Маківка, місце славного бою Усусусів з москалями.

Щорічно йдуть туди діти Галицької Землі, ріжного стану і віку, щоби поклонитися гробам Тих, що впали в нерівній боротьбі.

Під верхом гори, серед поторощених ялиць, притулився военний цвинтар кількох десяток Стрільців. Посередині цвинтаря великий хрест з написом: „Спіть, хлопці, спіть, про волю України тихо сніть!..."

— — — — — — —

Сплять хлопці під Маківкою вже тринацять років і снять про вимріяний свій ідеал, який казав їм вхопити за зброю і рушити в смертельний танок. Був час, коли їхні гроби перестали на якийсь час давити груди, а в нутро їх могил проник вільний пошум карпатських борів. Обіцяв їм ще за життя сот. Вітовський, що як тільки сповняться їхні мрії, буде загальна збірка полеглих тут, на Маківці.

І додержав обіцянки...

Прийшов до них, в темну осінню ніч скликав усе товариство та возвістив йому велику річ: „Україна добула волю!"

Зраділо товариство і стало надслухувати.

Дзвенькіт мечів, гук пальби, оклики наступаючих і крик ранених.

Кувалася воля на цілім просторі України, шаліла буря на всіх границях її.

Стихло...

Надслухує товариство... Чи не почує радісних дзвонів і воскресних пісень — золотого гомону волі?...

Брязкіт кайдан!!!...

І замкнулися гроби і стихли пошуми борів, а земля ще більше затяжіла на стрілецьких грудях.

Спіть, хлопці, спіть,
Другої збірки ждіть...

А тимчасом ідуть діти Галицької Землі поклонитися вашим тіням, вашим запалим гробам. Вашим тіням, окруженим ореолом вояцької слави, гробам, запалим через українську байдужість.

Що-року більше й більше людей відвідує Маківку. Може колись прийде й такий гурт, що направить огорожу, підсипле гроби, вінок сплете?... Може найближча філія „Товариства Охорони Могил" займеться цвинтарем, як німці своїм занялися!?... Спіть, хлопці, спіть!...

На ваших гробах малини дозрівають. Нехай збирають їх усі. Може червоні ягоди наповнені вашою сердечною кровю?! Може, як хто зїсть одну малину із запалих гробів, то перейме й вашу любов до Рідної Землі, вашу погорду для смерти і ваш загробний заповіт?!...

Даватиб ті малини як причастя кожному синові прекрасної, великої, але невільної країни, можеб скоріше ваша друга збірка прийшла...

— — — — — — —

Великий вуж людей, що йдуть нині на Маківку, помало корчиться. Голова вже на вершку, тулів щораз більше стягається до нього. Ось і всі вже разом, біля стрілецьких могил.

...„Помяни душі упавших за волю України Українських Січ. Стрільців" — править панахиду о. Евзевій Бачинський в асисті трьох священиків.

На запалі гроби припадає крильми жалібний спів панахиди, а далі крізь розвалені воротця вилітає на ліс: на поторощені гранатами, на зрубані чужою сокирою і на жадучі вирубу ялиці.

...„Молодше покоління повинно зробити Маківку своєю Меккою, де черпалоб любов до вітчини і завзяття до здобуття волі" — говорить о. Бачинський.

А по ньому промовляє від Стрілецтва найстарший рангою з присутніх — отам. М. Волошин.

...„З нас тут триста, як скло товариства лягло" — за великий ідеал Самостійности. Поклалися на вічний сон найкращі з найкращих, що найбільшою жертвою засвідчили свою любов до рідного народу, до Рідної Землі. Підносили похилену червону калину України, і хоч самі впали при тім, лишили поколінням заповіт боротьби і надію побіди..."

Як ненадійний вихор зірвалося з соток грудей:

„А ми тую червону калину
Підіймемо,
А ми нашу славну Україну
Гей-гей, розвеселимо".

На звук стрілецького гимну притихло, спинилося все довкола: вітер, що грався чубами ялиць, присів здивований на гилі, орел, що колував над Маківкою, завис непорушно...

Що це?!

Невжеж вернулися сюди стрійні ряди молоденьких Усусусів і за хвилю гаркнуть гармати, злопотять скорострілп і сколихнуться гори від окликів боевих?!

Ні! Спокій не буде нарушений. Інакший народ співає пісню, а порядку стережуть два польські жандарми. Тільки пісня та сама остала...

— — — — — — —

Сонце черкнуло своїм краєм сині ліси на горах.

Час вертати назад, на доли: до живих і до буденщини.

Коротка молитва при гробах на прощання...

...„І не введи нас во іскушеніе, но ізбави нас от лукаваго..."

Стільки там, на долах „іскушенія" і „лукаваго", що ізбави нас від них, Господи! Нас і всіх на Україні сущих...

Хто раз був на Маківці, той, здається, ніколи не дасть себе вже іскусити.

Тому якнайбільше українців повинно ходити туди.

чемо подати нашому народові напрям морально-національного відродження і тому цілий наш нарід повинен піти нам на стрічу.

Може декому видається дивним, що вірцева захоронка з фребелівськими курсами намагається стати чинником, відроджуючим наш нарід. Але це буде ясне, коли ствердимо, що культурна вартість народу залежить від школи, а що захоронкове виховання як початкуюче є основою духової вартости кожного горожанина, тому воно має першу і найбільшу вартість. Тимпаче, коли ця акція виховання наших дітей має поширитись на ціле молоде покоління нашого народу.

Краєві товариства змагають до того, щоб нашій народній педагогії дати якусь постійну вартість. Одначе все розбивається ізза недостачі фондів. І так цю велику прогалину латається шеститижневими курсами — що якийсь час. Поки ми не сотворили діточої святині, де міг би самостійно плекатися здоровий і творчий національно-педагогічний напрямок, доти не можемо мати надії завести наше молоде покоління до кращого завтра, до незалежної будуччини. Ми започаткували цю акцію, а основуючи першу вірцеву захоронку віримо, що наші змагання знайдуть підтримку у нашого народу..

Підписані оснуювателі першої вірцевої захоронки в Поморянах, даючи початок систематичному морально-національному вихованню української молоді, взивають усіх Родимців до співпраці і до складання жертв для найціннішого нам діла. Одинока рада, як вилічувати громадянство від прокази моральної, а молоде покоління від упадку — дати йому здорові морально-національні основи, себто виховувати його в добрій захоронці. До поширення ідеї українських захоронок кличемо весь наш тямучий загал.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння вежої культурної праці і виявім свою єдність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвальє ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Після громадських виборів.

З голосів польської преси.

Вислід громадських виборів на території Зах. України, який значно обмежив „здобутки" Хієни в самоврядних установах з часів ґрабсько-пілсудського диктаторства, не дає спати польській реакції. Польська права преса жаліється з приводу „ослаблення польськости". Навязуючи до каліської промови марш. Пілсудського, „*Слово Польске*" в статті „*Самогубна політика*" нарікає, що вислід виборів на Волині

„приніс погром польськости на Волині, а більше зменшення польського стану посідання в Сх. Галичині".

Вину тут „санація", яка в боротьбі з народовою демократією довела до розписання виборів, а наслідок того такий, що

„більшість польських мандатів у наших містах і містечках зменшилася, що жидівські сіоністи й українські сепаратисти від стягу УНДО майже всюди мають більшість. Бо з ненависти до народової демократії санатори єдналися не з поміркованими відламами жидів і русинів, але саме з найрадикальнішими і найбільше ворожо проти Польщі настроєними, а радше попросту приєднувалися до існуючого вже попередньо виразно протипольського сіоністично - ундівського бльоку".

„Слово Польске" робить велику кривду „санаторам". Вониж усюди явно і славно підтримували хрунівські елементи, голоблені від давна польською реакцією (Хієною і Пястом), а вже не їх вина, коли так старанно вирощуване хрунівство, не зважаючи на теплярняно-санаційну атмосферу виявило себе наскрізь безсилим, удержуючись тільки подекуди в селах і то завдяки надужиттям.

Політика „санаторів" є справді погубною, і саме тому, що вона продовжує защіплювання бацилів деморалізації, розпочате на широку скалю дефензивою і польською реакцією. А те, що — не зважаючи на куріяльну систему, жиди й українці здобули більшість у міських громадських радах, відповідає меншбільш числовому відношенню населення. Поляки й так прийшли в посідання надмірної кількости мандатів.

„Санаційна" варшавська „Епока" в статті „*Після самоврядних виборів на Волині*" борониться перед закидами „народового табору". Вона стверджує, що

„навіть при найбільших успіхах виборчої акції поляки не можуть мати впливу на хід самоврядних справ на східних окраїнах".

Польська адміністрація зробила все можливе, щоби здобути для поляків якнайбільше мандатів. До того ж вислід виборів для поляків наскрізь корисний.

„У світлі цифр правда про самоврядні вибори на Волині представляється ось так: Поляки здобули мандатів: міських — 20.4 проц., сільських — 22.1 проц. Польське населення на Волині виносить середньо в міських громадах 14 проц., у сільських громадах — 12 проц., чиж отже можна говорити про виборчу невдачу поляків? Навпаки, кількостево осягнено безсумнівний успіх".

Кореспондент „*Епоки*" значно перебільшив кількість польського населення на Волині, яке не перевищує 8 проц. Ясно, що тоді виборчий успіх поляків буде ще більший. Справді даремне „народовий табор" чіпається „санаторів", які преціль з усіх сил дбають за розпорошений польський елемент на українській території, стараючись наділити його всякими привілеями.

Таж сама „*Епока*" подає вислідн виборів також на Поліссі. Там вибори відбулися тільки в 71 громадах (волостях) на всіх 113. Вибрано 874 радних, а в тому: українців — 527, білорусів — 143, поляків — 114 і 60 інших національностей. З 874 радних тільки 307 має сяке-таке партійне обличчя, 567 радних це люде непартійні. Всі вибрані радні є письменні, серед них 11 має вищі студії, 36 середню освіту, а решта народню школу. „Епока" зазначує, що вибрані радні є людьми спокійними і приготованими до розбудови самоврядування та піднесення господарської праці.

Досі писалося і говорилося в польській пресі, що Полісся є національно безобличне, що поліщук зараховує себе виключно до „тутешніх", що це елемент наскрізь несвідомий, найбільш податний на польонізаційні впливи.

Також білоруси виявляли претенсії, щоби ціле Полісся вважати складовою частиною білоруської національної території. Склад новообраних рад з 60 проц. українських радних (527 на 874) доказує, що це у великій більшости сутня українська територія, яка все виразніше викляровує своє національне обличчя. Національна свідомість проникає і в затуркане Полісся.

Виборчі вислідн.

ПІДГАЄЧЧИНА.

Швейків: до громадської ради вибрано 20 українців і 20 поляків. З причини ярких надужить, українці внесли протест. **Заставці:** вибрано 18 українців, 6 поляків. До ради не ввійшли ні наказний комісар Юзеф Ніжанковський, ні його заступник Стефан Лупак. Цей останній має великий жаль до українців, що не вибрали до ради більше поляків і тому вніс протест, який підписав він, його брат Василь Лупак і кількох поляків. Той самий Лупак Василь насилає що другу ніч польських жандармів на чесних і спокійних господарів (свідомих українців): Миколу Гальму й Івана Кіся. **Водиця:** вибрано 8 українців, 7 поляків і 1 жида. Поляки внесли протест. **Вербів:** вибрано 36 радних самих свідомих українців. Наказний комісар поляк вніс протест. **Гвоздечі:** вибрано 36 українців і 4 поляків. Наказний комісар Гржегорж Опарович вніс протест, бо за богато вибрано радних свідомих українців.

БОБРЕЧЧИНА.

В селі **Дуліби**, пов. Бібрка, відбулися повні вибори до громадської ради дня 16. і 17. м. м. Вибрано 29 мущин і 3 жінки, самих українців-націоналістів. Наказний комісар і його прибічна рада внесли протест, подаючи за причину те, що їх усіх вичеркнено з лісти кандидатів.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Останні вісти.

Помилування Сакка і Ванзетті?

Льондон, 10. серпня 1927.

Анг. Райтера повідомляє з Бостону: Тут сподіються ще нині веч. наглого звороту в справі Сакка Ванзетті, а то тому, що ґубернатор заявив, що розгляне внесення оборони в справі здержання екзекуції. Виконавча рада, що збереться в середу, має висловити свою думку в справі помилування, після того як запізнається зі становищем ґубернатора.

Пропав кат.

Льондон, 10. серпня 1927.

В Ню-Йорку велику сензацію викликало це, що кат, призначений виконати екзекуцію на Саккові і Ванзетті — десь пропав. Можливо, що він під впливом погроз боявся пімсти анархістів, колиб приложив руку до екзекуції. Всетаки екзекуція буде виконана, коли Сакко і Ванзетті не будуть помилувані, бо на місце ката зголосилося богато добровольців, які хочуть заступити його.

Бомбові замахи.

Льондон, 10. серпня 1927.

В Буенос Айрес виконано два бомбові замахи. Одна бомба вибухнула в палаті справедливости, друга під мостом. Жертв у людях не було. Поліція в Бостоні арештувала двох людей, котрі, як здається, хотіли виконати атентат на ґуб. Фулера.

Вибори до турецького парляменту.

Льондон, 10. серпня 1927.

З Ангори повідомляють: Вибори до парляменту відбуваються в цілім краю при сильній участи виборців. Побіду відносять кандидати нар. партії.

Замах на Коверду.

Вильно, 10. серпня 1927.

Родина Коверди, яка тут живе, дістала з Ґрудзьондза вістку, що першого дня, як його перевезено до тамошньої вязниці підчас проходу кинувся якийсь жид-комуніст на Коверду, вдарив його залізним прутом у голову і зранив.

Надзвичайна соймова сесія.

Варшава, 10. серпня 1927.

Є чутки, що уряд скличе сойм на надзвичайну сесію на 15. вересня. Крім біжучих справ уряд предложить бюджетовий преліминар.

Розправа проти українців в Бидґощі.

Бидґощ, 10. серпня 1927.

В найближчих днях у тутешнім окружнім суді відбудеться нова розправа проти українських студентів данціґської політехніки Борисевича і Ґронського. Оба вони обвинувачені за держ. зраду, а саме акт обвинувачення закидає їм, будьто би рік тому на двірці в Бидґощі (Байтені) сконфісковано у них вибухові матеріяли, призначені для диверсійної акції. В першій інстанції суд засудив обох на довгорічнищеву вязницю. Тепер окр. суд займеться знову тою справою.

Вбивство і самовбивство.

Львів, 11. серпня 1927.

На Замарстинові столяр. чел. Завіло убив свою наречену Анелю Цеслінську а її сестру Иосифу зранив. Опісля сам відібрав собі життя, стрілявши в уста. Лишив записку, що поповнив цей злочин тому, що не було взаємної любови.

Грім ударив у 45 вояків.

Краків, 10. серпня 1927.

Вчора лютувала буря над Хшановом. Тоді переходив з Тарнова батальйон піхоти, що в тій околиці мав військові вправи. В лісі грім ударив у цю колону війська. Ранених вояків є 30 легше і 15 тяжче.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·90—8·90·25, канадійський долар 8·87·75—8·88.

Збіжжя.

Пшениця двірська нова 42·50—44·00, жито нове 36·50—37·00, ячмінь на мливо новий 32—33, овес новий 32—33, кукурудза румунська 29·25—29·75.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

НОВИНКИ.

— **Наші патріоти.** Пишуть нам із Сколього: Тутешні поляки святкували дня 7. п. м. 13. роковини виходу Пілсудського в поле. На обхід склалась музика, дефіляди „обозуф пшиспособеня" доволі мляво, і само свято не мало дуже зрочистої форми. Зате місцевий комітет львівським звичаєм вільно пришпилював карточки усім, збираючи жертви на „пшиспособене войскове". Залюбки парадували з ними на грудях і наші землячки. А „Народнього Дому" в Сколім нема кому будувати. — **Свій.**

— **Яка ціль?** Пишуть нам: До Кут приїхав на літнисько о. І. Погорецький, катехит з Княгинина під Станиславовом, який що-неділі виголошує в місцевім костелі проповіди.. по польськи. Не імовірне, а правдиве! Чи зробив би це польський священик, який поминув би польський костел і поляків та виголошував би для українців проповіди по українськи? Якеж страшне спустошення серед тутешнього міщанства робить виступ о. П.! Таж багато поляків-міщан уживає тут мови української, а український священик промовляє до них по польськи. Яка ціль ваших проповідей, о. Погорецький?

— **Арешти.** Арештованого урядовця „Просвіти" Петра Петрика перевезли вчора до вязниці в Станиславові — чому і нащо, невідомо. Як нас інформують, його арештували на домагання станиславівської військової дефензиви.

— **Хліб почорніє.** Цими днями вийде розпорядок міністра внутр. справ, який обмежить право випікати хліб, що має більш 65 проц. житної муки.

— **Конфіската „За Свободу".** На доручення мін. внутр. справ сконфіскували число російського денника у Варшаві „За Свободу", який критикував польський уряд за приказ виленського воєвідства, що казало покинути кордони Польщі чотиром російським громадянам, монархістам.

— **Катастрофи та нещастя.** В Індіях над Ґанґесом — холера; за 2 тижні померло 2000 людей. — У Магдебурзі, у фабриці штучних огнів таємний вибух; кажуть, що був там склад динаміту; 8 жертв. — Недалеко Гродна завалився залізничий міст. — У фабриці Зах. Кентокі (півн. Америка) вибух забив кільканайцять робітників. — Підчас вистави в мадридськім цирку тигр кинувся на свого приборкувача і поранив його смертельно.

— **Герой нашої доби.** На зізд „галерчиків" до Львова приїхав один герой Владислав Кураш, який, як оповідав, побував у всіх боях і доказав неодного чуда. Товариші походів горді із такого невідомого їм героя, дали йому блакитний мундур і він виїхав на кошт комітету зізду до Варшави, де зупинився в готелю „Европейськім". Тут ходив на всі бенкети та святочні засідання, до всіх кращих ресторанів і за цікаві свої „подвиги" та жовнірський гумор дозволяв собі скрізь платити. Один власник ресторану так зворушився його оповіданням, що дав йому право користати з його буфету що вечора безплатно. Кураш, щоби виправдати своє прізвище, прийшов одного разу із дівчиною. Обоє випили добре і безплатно. На другий день прийшов у товаристві двох дівчат, на третій привів уже чотири. Гостинний шинкар переляканий за долю свого буфету повідомив про свій клопіт голову зізду „галерчиків". Аж тоді виявилось, що молодець Кураш пристав до воєнних як аматор, щоби заспокоїти свій апетит. Тепер сарака попостить в арешті.

— **Хасид жінколюб.** Львівський [illegible] Ізак Вайнберг правовірний жид, хасид жив із своєю жінкою так довго, аж не поїхав до Коломиї і там розвівся. Тоді оженився вдруге з Бабетою Воль, донькою меламеда, себто учителя мойсеєвої релігії. І був би жив з нею може ще довше, хоча це була особа освічена, а він дуже простенький, якби не якась жидівка з Люблина, що почала за ним шукати через жидівську пресу. Рабінат ствердив, що Ізак Вайнберг це її муж і має з нею двоє дітей, тому казав йому розвестись із коломийською жінкою і вернутись до люблинської. І був би Ізак жив з першою своєю жінкою може знову довго, якби його не відшукала якась четверта жінка із Замостя, що [illegible] [illegible]

з Вайубергом. Тоді вже Ізак „перепудився" неабияк, бо щез безслідно. Хто знає, чи не поїхав шукати пятої жінки.

— **Самовбивство японського письменника.** У Токіо отруївся один із найвизначніших японських письменників Ріоносуке Акутасава, залишивши три великі листи. У першім він прохає свою жінку не пробувати його ратувати; у другім прохає одного із своїх приятелів-письменників заопікуватись своєю літературною спадщиною і дає вказівки до неї; у третім подає мотиви свого вчинку. Єдиний мотив, з яким він ходить уже два роки — життєва втома. Акутасава був автором сентиментально-фільософічних оповідань і повістей, мав 36 літ і залишив 3-ох синів.

— **Роковини дивного апостола.** Цими днями святкувало американське місто Солт Лейк Сіті численними богослуженнями та зборами 100-і роковини хвилини, коли один з апостолів нової релігійної секти почув у собі вперше голос божий. Чим був Джосеф Сміт, основник секти мормонів. „Мормон" англійсько-гебрайське слово; „мор" значить більше, „мон" добре, отже разом: краще. Сміт найшов одного дня якусь золоту таблицю і очищі з дивного скла і при їх помочі склав біблію мормонів. Одна з її заповідей каже: „Перш усього треба ввійти в шлюбні звязки на зразок патріярхів. Святим обовязком кожного є мати кілька жінок. Мущина з одною жінкою має нахил до ошуканства, брехні та зради, а в її душі розбуджує заздрість. Хто має більше жінок звільнює себе від усіх цих гріхів, бо виконує волю Св. Письма: „Розмножуйтесь як пісок у морі". Сміт узяв собі 6 жінок, але не міг піти за прикладом морського піску, бо його посадили у вязницю і він згинув від самосуду. Так став він мучеником. За його прикладом пішов багатий фармер Давідсон, який мав 7 фарм і в кождій одну жінку. Залишив він 63 дітей, з чого 42 синів, які пішли за вірою батька; кожний з них мав пересічно 50 дітей. За 10 літ було 2000 Давідсонів, які оснували окреме містечко. Але Лінкольн виступив остро проти мормонів і карав полігамію вязницею до 5 літ. Видав теж закон про конфіскату їх майна. У 1890 р. закон засуджував мормонів на досмертну вязницю; тоді мормони зріклись багатоженства, встановлюючи на окремім соборі, що кожний мормон крім одної „фізичної" жінки мусить мати три „духові", „покійні", які вписує у шлюбну метрику. Мормони — першорядні бізнесмени і дуже практичні люди. Кожний з них мусить записувати третину майна церковній громаді, але громада видає ці гроші виключно на поліпшення матеріяльних умовин своїх парохіян: нпр. заводить електрику, будує трамваї, захисти, тощо.

— **Випадково відкритий ювилят.** Паризьке міністерство залізниць, у відділі пенсій, приготовлялося до рідкого свята. Один з урядовців ствердив, що цього року один із пенсіоністів кінчить 100 літ. Урядовці міністерства рішили влаштувати бенкет для свого найстаршого товариша Жана Турен що жив на провінції. Коли все було готове повідомили місцевого комісаря, щоби зібрав дані про умовини життя сиводолосого ювилята. Комісар віттелеграфував: „Жан Турен помер 20. березня 1907 р.". У міністерстві закипіло. Пропала вся підготовка до ювилею. Хто-ж брав 20 літ щороку пенсію за покійного. Виявилось, що син. Коли батько помер, він зголосився за пенсією — йому видали її на підставі батьківських документів помилково, а пізніше — урядовець уже знав його особисто і документів не домагався. Зрештою син був такий подібний до батька. Правда, 60-літній не подобав на 100-літнього, але який урядовець, що виплачує гроші, звертає на це увагу. Син Турена виправдувався на слідстві, що ошукував держ. скарб із конечности, бо не мав у житті щастя; його давно викинули із посади і не хотіли більше прийняти. А коли він вислухав свій засуд: рік вязниці — сказав таку фільософічно-економічну думку: „Так чи сяк, а держава мусить мене ще рік утримувати своїм коштом".

— **Американське міністерство і географія.** Американське міністерство почт видало в память першого Атлянтійського перелету марки „Ліндберга", на яких замісць портрету героя бачимо його історичний літак, а праворуч Ню Йорк і Париж. Є там теж Новофундляндія та Ірляндія. Новофундляндія має замісць одного острову — три, а Ірляндія нарисована так само неточно. Знавці географії та філятелії пригадують американському міністерству, що воно зробило вже одну таку помилку 32 літ тому, з нагоди виставки Колюмба в Шікаго, коли на 2 цент. марці намальовало Колюмба зовсім оголеним, а на другій марці іншої серії дало йому поетичну бороду Ван-Дайка. Крім цього 2 роки тому, з нагоди скандинавсько-американського свята 100-их роковин, видало воно марку з кораблем вікінга Лейф Еріксона, на якому мав... американський державний прапор!

— **Літературний куток.** Мадярщина святкувала недавно 10-ліття смерти поета Гези Гіоні. Гіоні почав свою літературну діяльність підчас війни в перемиській твердині, де служив як офіцир резерви. Коли Перемишль упав, він попадає в полон і вмирає 1917 р. у Росії. Залишив кілька збірок прегарних поезій, з яких антольогію випшла тепер у Будапешті п. з. Вірші. Його поезії надихані великою силою бунту проти мілітаризму. Рік пізніше помер один із найвизначніших сучасних мадярських поетів Аді Ендре, творець окремої поетичної школи, бойкотований за свою революційність офіціяльними мадярськими колами. Треба було кількалітньої боротьби письменників з урядом, щоби цей признав його літературні заслуги. Тепер будапештенська міська рада оголосила проект на памятник, який мають поставити поетові слідуючого року. — Чеська Академія Наук і Мистецтв видала 1-ший том листування Шафарика з російськими письменниками. Донька одного з найбільших чеських письменників Ева Врхліцка, що є акторкою та танцюристкою, видала збірку поезій: „Усі шляхи ведуть до Риму".

— **Американські розводові рекорди.** Молода жінка з Шікаго Нелі Томас, управителька крамниці, домагається розводу після тижневого шлюбу на тій підставі, що її муж не є в ній закоханий так сильно як вона в ньому. Купець Карпен після 30-літнього подружа заявив, що хоче розвестись із своєю жінкою за всяку ціну, себто жертвує їй за свою свободу 500.000 дол. Жінка циркового акробата Очвірка, який установив недавно світовий рекорд сидження на щоглі хмародера, домагається розводу, мотивуючи це тим, що не хоче бути жінкою смішного комедіянта, на якого всі гавяться і що муж повинен бути привязаний до жінки, а не до щогли. Але суддя, який має інакше розуміння поваги спорту, відповів їй на це, що такі мотиви надто слабі.

— **Світова всячина.** У звязку з липневими заворушеннями у Відні сидить у вязниці 600 осіб. — Москва висилає до малайців на острові Ява покликм, щоби вони почали повстання проти голяндців. — Делегат Франції до Ліги Націй Жувенель зголосив свою димісію. — Паризькі телефони страйкують. — Турецький уряд видав розпоряд ок, що від тепер святочним днем відпочинку буде не пятниця, а неділя, з оглядів практичних. — У Москві розстріляли двох урядовців банку, що покрали гроші. — Чеський летун Скала виїхав до Москви та Токіо, через Сибір, один-одинокий, сподіючись перелетіти цю віддаль за 8 днів. — Роковини вибуху війни святкувала Бельгія хвилиною мовчанки: всі установи та підприємства зупинили працю; навіть рух на вулиці завмер. — Англ. премієр Болдуін святкував 60-ліття своїх уродин у Канаді. Канадійський премієр дав йому в дарунку — люльку, бо Болдуін збирач люльок. — У Каліфорнії і в Льос Анджельос відчули знову підземне тремтіння. — Єгипетський король Фуад вибраний почесним д-ром прав римського університету.

— МИХАЙЛО ГОЛИНСЬКИЙ співатиме дня 13-го ц. м. у львівській опері партію Елеазара в „Жидівці". Одночасно з ним виступить артист Вол. Качмар.

— З КІНА. У кіні „Палас" нова фільма „Святиня богині кохання" з Віліямом Бойдом і Мері Фільбін. — У кіні „Коперник" пікантна трагікомедія „Я звів тобі жінку" з Гаррі Лідтке і Мері Крістіянс, а також комедія в 2-ох діях з Чарлі Чапліном.

— **Реколекції** для священиків львівської Архідієцезії відбудуться в Духовній Семинарії у Львові від 23. цего місяця вечер до 27. ц. м. рано. Зі собою взяти постіль. Зголошення на адресу Семинарії до 21. ц. м. 192 2—2

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Дописи.

РОГАТИНЩИНА. (*Вияснення в справі о. Д. Яцева*). В 158 ч. „Діла" з 20. м. м. поміщений в рубриці „Виборчі висліди" допис з Рогатинщини, в котрім автор, перекручуючи факти, накидається мокрим рядном на місцевого пароха о. Дмитра Яцева. Допис походить, здається, від місцевого учителя п. Білоуса, котрий маючи особисті порахунки з місцевим парохом, що тягнуться від кількох літ, старається на кожнім кроці зогидити в опінії громадянства священика, котрий у справах народніх — не зважаючи на причислювання себе до „русских" — ішов завсіди в контакті з українцями й ніколи не поповнив якогось нетакту чи кроку, щоб можна йому було закидати народню зраду. Своїми заходами віддав 5 селянських хлопців зі своєї парохії до української гімназії; при шкільнім плебісциті переві його знаменито в обох своїх селах: Серинах Середних і Доліщних, де спеціяльно (в Серинах Доліщних) є більшість поляків і то під впливом загонистого священика лат. обряду Цембруха і дідича Кжечуновича; заложив в обох селах спілки молочарські, котрі гарно розвиваються, хоч місцева кооператива в Серинах Середних, ведена п. Білоусом, до них не приступила. Як голова філії „Просвіти" в Бурштині, урядуючи на місці від 8-ох літ і знаючи докладно місцеві відносини в селах мого округа, подаю це до відома всіх, кому слід, бо тут зовсім незаслужено наклеймлено о. Яцева. — В справі самих виборів у Серинах Середних, селі чисто українськім, де тільки є поляк віриліст, місцевий дідич Александер Кшечунович, вибори, як провірив я, йшли радше по лінії апетитів місцевих господарів на мандати радних. Селянство, згуртоване при кооперативі, перемогло в II., III. і IV. колі. Натомісць в І. колі кооператива не мала вже впливу. Фактом є, що о. Яців до виборів не мішався, а навіть не позволив поставити себе на листі радних з І-го кола, не хотячи наражувати своєї особи на боротьбу між своїми сторонниками і сторонниками п. Білоуса й будучи того погляду, що священик мусить стояти понад партіями своїх парохіян. До виборів пішов і голос віддав, але й тільки було його активної участи в тих виборах. Тому неправдою є, будьто лісту радних з І-го кола перевів о. Яців по своїй уподобі, при помочі незаконного поведення виборної комісії, котра дивним дивом поводилася законно в колах IV—II., де був делегат староства, котрий заховувався без закиду. Не ввійшовши до ради, не міг о. Яців тимсамим мати якогонебудь впливу на декомплетування ради при виборах війта. Взагалі при виборах у І. колі стиралися амбіції найбогатших селян місцевости, а приписування висліду виборів з того кола в такім тенденційнім освітленні, при перекручуванні фактів, є лише злобою дописувача, котрий в цей спосіб знайшов собі дорогу вилити жовч на людину чесну й характерну, правдивого священика-ідеаліста, котрому не може нічим дорівняти. — *Юрій Дудрович*, голова філії „Просвіти" Бурштині.

На українську культурну станицю.

На Народній Дім у Холмі

Зложили далі: 63) о. прал. Леонтій Куницький (Львів) — 5 зол. і кличе: о. Уруського (Краків), о. Волод. Куницького (Оріховець), о. Волод. Винярського (Іванівка) і о. Івана Зазуляка (Рожиска) — всіх на довільну суму; 64) о. Уруський (Краків) — 5 зол. і кличе пані: Ольгу Куницьку (Оріховець), Меланію Зазулякову (Рожиска) і Евфрозину Дякову (Львів); 65) о. майор Кузьма (Краків) — 5 зол. і кличе: о. Д. Садовського, о. д-ра Костельника і о. Петра Хомина — всіх у Львові; 66) д-р Степан Шухевич (Львів) — 20 зол. і кличе: д-ра Костя Левицького, д-ра Миколу Шухевича і дир. Миколу Заячківського; 67) проф. Мирон Зарицький (Львів) — 5 зол. і кличе: о. Волод. Герасимовича (Терпилівка), о. Льва Юрчинського (Добромірка), о. дек. Копистянського (Клебанівка) і о. Голінатого (Збараж); 68) Павло Димідас (Будзанів) — 5 зол.; 69) Микола Левицький (Павлокома) — 10 зол. і кличе: о. Т. Савойку (Селиска), о. О. Калужняцького (Іздебки) і о. Ів. Бушманюка (Львів); 70) Роман Стельмахів (Бережниця) — 5 зол. і кличе: о. Антона, о. Ярослава, д-ра Гриця та інж. Богдана Лучаківських; 71) філія Т-ва „Просвіти" в Глинянах збірку п. Скибінського Івана в сумі 7 зол.

Датки слати до Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10/II.

‡ Посмертні згадки.

Василь Соловчук, сотник армії УНР, помер 19. липня в Парижі. Покійний був родом з Галичини. Як УСС попав у московський полон, звідки один з перших вступив до формації Січових Стрільців у Києві. Брав активну участь у боях за Київ 1918 року. На початку 1919 р. був комендантом коша скорострілів корпусу СС, тодіж був і начальником залоги м. Бердичева. З кінцем 1919 р. попав у польські табори. Кампанію 1920 р. відбув у штабі 6-ої стрілецької дивізії. З польських таборів дістався до Німеччини 1923 р., а потім виїхав до Франції, де працював як робітник. У червні ц. р. приїхав до Парижа. Рано 19. липня його знайшли мертвим у готелі. Судовий лікар-знавець ствердив смерть від наглого запалення легенів. Товариші зброї довідалися про смерть Соровчука щойно 12-го дня. З трудом добули вони дозвіл від поліції та поховали скромно Василя Соловчука дня 5. серпня п. р. на цвинтарі „Pantin" біля Парижа. В. Й. П.!

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.
Войнилів:
13.VIII. Діти Агасвера.
14.VIII. Запорожець за Дунаєм.

Вписи на університет в Познані. Речинець прохань для впису на виділи лікарський, гуманіст., математ.-природн. і злучений з ним відділ фармацевтичний та на виділ рільничо-лісовий означено на час 1—15 вересня. Скількість принять на лік., матем.-прир., рільничо-ліс. та на фарм. вид. є обмежена. До подання, внесеного під адр. дотичного деканату (нпр. Do Dziekanatu Wydz. Matematyczno-przyrodn., Collegium Minus Wały Wazów 26") залучити: 1) метрику в оригінал., 2) свід. зрілости, 3) життєпис (curriculum vitae), 4) свід. військове якщо петент є в віці поборовім, 5) свід. моральности (не потрібне для тих, що скінчили сер. школу в біжучім календ. році). Канд. на відділ фарм. долучать 3 світлини (фотогр.) величини 8×4. Кандидати на вид. матем.-природн. і відділ фармації мусять здати іспит з матем. або фізики; ті що мають намір студіювати географію — іспит з географії з обсягу шкіл середних. Від висліду того іспиту (який відбудеться між 16—21 вересня) залежатиме приняття. Вписи на всі інші виділи відбудуться між 26—30 вересня; на третій рік фарм. можуть бути приняті лиш канд. з титулом магістра хемії агл. інж. хемії. До вписів слід явитися особисто. Деканат вид. лік. і дирекція відділу фарм. містяться в буд. Collegium Maius (b. Zamek) — інші деканати в Collegium Minus Wały Wazów 26. Ближчі пояснення дає В. Ружицький, Познань, університет від 1. IX. 1927. За Виділ *В. Ружицький.*

Позір Збаражчина! Довірочна Нарада членів УНДО відбудеться в суботу дня 20. серпня ц. р. в 1. годині в „Українськім Домі" в Збаражі. — *Повітовий Народній Комітет.* 1—1

За редакцію відповідає д-р Іван Німчук. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.